

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 450 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oara 12 fil. a treia
oara 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei“ în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

In fața primejdiei.

Mărturisesc că am avut, zilele trecute, câte-va clipe, în cari mi-se părea că mi-a înghețat sângele de groază, dându-mi seama de noua primejdie, de norul greu ce se ridică din nou și de odată, asupra neamului și, în special, asupra bisericeii noastre unite. E vorba de *episcopia greco-catolică maghiară*: de cel mai nou atentat a acelora cari se preocupă numai și numai de gândul de a înfrânge și zdrobi cu orice preț, cu mijloace de cea mai herostratică, existența noastră ca neam deosebit în această țară. De astă dată, gândul acesta nizește ca prin mijlocirea bisericeii să fie dată lovitura, ultimă și cea mai grea, în șirul celor nenumărate lovituri, ce ni s'au dat până astăzi. — După scoaterea noastră de pe arena publică a țerii, după eliminarea limbei noastre de pe toate terenele vieții de stat, a urmat, mai anii trecuți, lex Apponyi. Abia ne-am recules, cum ne-am recules, cu școlile, și iată noua lovitură, repet, cea mai grea de până acuma, ce ni-se pregătește: desnaționalizarea prin bisericeă.

Cetitorii cunosc fazele de până acum ale acestei cestiuni, dintr'un articol anterior al „Unirei“. Gândul unei episcopii gr. cat. maghiare este un gând mai vechiu al guvernului și al câtor-va oameni, în fruntea cărora stă un anumit Szabó Jenő, membru al Casei Magnaților, cari au știut să țină aceasta cestiune mereu la suprafață, prin articole, congrese, interpelații etc.

Până mai săptămânile trecute, cestiunea se părea că nu a ieșit încă din stadiul discuțiilor teoretice, Atunci ziarele ne surprinseră mai întâiu cu vestea că ministrul de culte Zichy a terminat „lucrările

pregătitoare pentru înființarea unei episcopii gr. cat. maghiare“. Și abia câte-va zile sunt, de când arhieriei noastre fără de veste au fost convocați în cauza aceasta de ministrul președinte, la o conferență, unde a luat parte între alții și Msgr. Rossi, girantul actual al nunțiatului apostolic din Viena, dând astfel aplombul convenit acestei conferențe. Conferența s'a închis deocamdată, fără ca în amănunte să fie terminate toate luerările pentru înfăptuirea numitei episcopii. Dar pertractările decurg încă.

În vremea ce ne-o îngăduie aceste pertractări, trebuie să ne dăm, și noi, mai bine seama despre însemnătatea acestei cestiuni, precum și despre urmările dezastruoase pentru noi, pe urma înființării unei episcopii gr. cat. maghiare.

Punctul de vedere al bisericeii noastre, în fața înființării noii episcopii nu poate să fie alt cum, de cât negativ. — E adevărat că limba liturgică maghiară, după declarațiile șefului secției catolice din ministerul de culte, pare a fi în planul al doilea al intențiilor guvernului, și Roma, ca și până acuma, credem că nu se va grăbi prea mult să canonizeze o nouă limbă liturgică, mai ales o limbă vie, atunci când ea susține ca limba universală a liturgiei sale: limba latină, în apus, iar pentru catolicii răsăriteni de asemenea nu a îngăduit până acuma folosirea limbilor vii, (cu excepția celei românești!).

Dar dacă Roma nu aproabă deocamdată limba liturgică maghiară, își zic părțitorii acestei limbi, ea nu poate avea nimica în potruva înlocuirii limbilor română și paleoslavă *cu limba paleogrecă* ca limbă liturgică, rămânând limba pastorațiunii, a predicii etc., cea maghiară, pentru toate acelea comunități religioase greco-catolice, unde credin-

cioșii folosesc în uzul zilnic, aceasta limbă. — Tocmai de aceea, sfortarea cu ori ce preț la Roma a aprobării limbei maghiare, ca limbă liturgică nu prea are înțeles, atunci când scopul ultim, maghiarizarea, se poate ajunge și în chipul contemplant mai sus.

Adevărat, că noi nu putem avea nimica în potruvă, dacă fiecărui om i-se predică cuvântul lui Dumnezeu și învățătura bisericeii în limba, pe care el o vorbește și o înțelege. Principiul acesta a fost consfințit de minunea întâmplată la cea dintâiu sărbătoare a Rusalelor în Ierusalim, când „Partii și Medii și Elamiții, nemernicii Romani, Iudeii, Cretenii etc, fiecare îi auzea pe apostoli grăind în limbile lor. Și astăzi încă, dacă ar fi vorba numai de aceia, cari sunt maghiari genuini, cari nu știu altă limbă, decât cea maghiară, biserica ar lucra în potruva menirii sale, dacă ea nu le-ar da nutremântul sufletesc în limba lor.

Experiența noastră zilnică, ne spune însă altceva. Nu de dragul bisericeii, nici de dragul intereselor sufleteste ale credincioșilor se agită astăzi cestiunea limbei liturgice și mai ales cestiunea episcopiei maghiare.

Mai întâiu de toate, ce însemnă înlocuirea limbilor de până acum, veteroslavă și română, pe cari afirmative credincioșii aceia nu le mai înțeleg, cu limba vetero-grecă? Vor înțelege-o aceasta mai bine și mai ușor, aceia, cari până astăzi nici de numele acelei limbi nu au auzit?

Ce însemnă apoi mai ales gruparea tuturor parohiilor cu credincioși, cari vorbesc limba maghiară, sub o ocârmuire unitară, sub un episcop greco-catolic maghiar, căruia orașul Hajdudorog îi oferă, tocmai acuma, reședință, îi oferă seminar, unde să-și poată crește clerul, după bună vrerea sa? Noi, Români

ne dăm seamă și de ceea ce va aduce viitorul. Dacă se admite odată *in principiu* că episcopia maghiară să primească, între granițele jurisdicției sale, acelea comunități a căror membrii nu mai grăiesc limba rutenă ori română și cari nu mai înțeleg sfânta slujbă celebrată în aceste limbi, oare cine va putea pune stavilă năvalei și uneltirilor șoviniste, de a încorpora acestei nou-înființate episcopii — azi-mâne — și parohii de acelea, unde se vor afla 3—4 oameni amăgiți de puterea statului ori de alți apostoli ai șovinismului, cari vor cere ca și parohia lor să fie trecută sub iurisdicția episcopului maghiar greco-catolic. — Adevărat, că deocamdată, se vorbește mai mult despre parohiile „maghiare“ ale celor 2 episcopii rutenești, dar nu trebuie să uităm, că ochii șovinismului sunt ațintiți cu lacomie și asupra câtorva parohii dela granițele românilor, de sub jurisdicția arhieriei noastre. Prin înființarea episcopiei gr.-cat. maghiare, se va deschide deci și în zidul, ce împrejmuște provincia noastră metropolitană, o ușită, prin care azi va fi scoasă de sub ocârmuirea episcopilor noștri o parohie, mâne alta, poimâne a treia și a patra, și așa mai departe! De pildă vor începe cu orașele, azi-mâne Vașarheiul, poimâne Clujul, apoi va veni la rând Selagiul ori Hațegul ș. a.

Nu e oare un preludiv al acestor vremi viitoare articolul arhișovinistului „Budapesti Hirlap“, care scrie: „E de interes *național*, ca alăturarea comunelor să se *asigure* și să rămână *posibilitatea unei alăturări ulterioare* la episcopia aceasta și pentru acelea comune, în cari credincioșii liturghiei maghiare *încă* nu sunt în majoritate“?

Arhieriei noastre își dau de sigur seamă de toată primejdia ce amenință biserica noastră din acest punct de vedere, și nu ne îndoim un moment, că vor folosi toate mijloacele, pentru a lămuri toți factorii competenți asupra ei. Acei factori, cari au vrut în trecut ca biserica noastră să fie și să rămână, potrivit cu firea poporului nostru, și potrivit cu menirea ei în mijlocul lui, biserică națională românească, aceia trebuie să înțeleagă că prin întemeierea episcopiei maghiare s'ar periclita tocmai acest caracter esențial al ei. — De altă parte, cestiunea aceasta nu este o cestiune specific greco-catolică, numai a bisericii unite. Ori ce om, cu judecata clară, înțelege că lupta ce o poartă arhieriei noastre va hotări și soarta bisericii greco-orientale românești.

Când dușmanul va fi trecut peste trupurile arhieriei românești uniți, atunci el nu se va mulțumi cu biruința de jumătate: va merge

înainte, și — cei cumiți iarăși îmi vor da dreptate, căci vorbesc după experiența anilor din urmă, — atunci orice altă autoritate, ce se întemeiază chiar și pe legile acestei țeri, unde șovinismul este suprema lege, repet, ori ce altă autoritate se va dovedi mult prea slabă, decât ca și numai o singură zi să împiedece realizarea, să zicem, a unei episcopii *greco-orientale* maghiare.

*

Credincioși chemării lor de a priveghia asupra turmei, de a o griji și apăra de dușmani și lupi răpitori, episcopii noștri se vor întruni Sâmbătă în reședința metropolitană din Blaj, spre a chibzui împreună pașii, ce au să-i facă în cestiunea, așa de vitală pentru noi, a episcopiei greco-catolice maghiare. Nu putem avea decât cuvinte de recunoștință și de omagiu pentru toți pașii lor de până acum, hotărâți și energici în afacerea aceasta, și credem că și cu prilejul conferenței de Sâmbătă prudința lor va găsi căile cele mai potrivite pentru combaterea primejdiei. Mă gândesc însă tot de odată că oare un *congres*, ținut după norma celui dela Cluj, în 1897, în cauza autonomiei catolice, oare un atare congres, exprimând serbătorește *convingerile întregii noastre biserici, a clerului*

FOIȚA.

Mamei.

IV.

Năvalnic suflă vântul
Și bate la ferești;
Oari mamă, dulce mamă
Tu astăzi unde ești?

Cu vuiet cade ploaia
Și stopii plâng pe geam;
Oari mamă, dulce mamă
De ce nu te mai am?

Și focul arde 'n sobă
Și cântă vesel, viu;
Oari mamă, dulce mamă
De ce așa pustiu?

V.

Adoarme plânsul ploii
Și stopii de pe geam;
Oari mamă, ții tu minte
Cât de iubit eram?

Adoarme vântul serii
Și nu mai dă 'n ferești;
Oari mamă, ții tu minte
Cum îmi spuneai povești?

Adoarme focu 'n sobă
Și seară și-i târziu;
Oari mamă, ții tu minte
Povestea cum sicriu?

VI.

În sobă stins e focul
Și-i noapte și-i pustiu
Și mamă, chip de ceară
Aș vrea mereu să-ți scriu.

Pe boltă-s stele multe
Și-mi rād duios prin geam,
Și mamă, chip de ceară
Aș vrea să te mai am.

Și tace vântul nopții
Și nu-i pe la ferești
Și mamă, chip de ceară,
Tu încă nu mai ești.

Chincis.

A. J. STANASIU

Un suflet chinuit.

(Continuare și fine).

— Tocmai aceasta-mi este și povestea vieții mele nenorocite. Dar lăsămu-le, căci acestora le-a trecut vremea, altele-s de mine, de acelea de jale, de durere. Ascultă:

Frunză verde de cicoare,
Ard-o focul ursitoare,
Cum a ursit binele
La toate tolinele.
Numai mie mi-a ursit
Să plâng noaptea 'n așternut.
Să-mi ud așternutul meu,
Tot cu lacrimi... tot mereu,
Și mă mir de ochii mei,
Cum mai sunt lacrimi în ei
Și mă mir de cel isvor,
Tot de lacrimi și de dor,
Și de cele fântânele
Tot de lacrimi și de jale,
Cum mai pot trăi de ele.

— Gătat-ai — mă 'ntrebă Tușa-Chiva sfârșind.

— Indată gat — ti răspunsei. — Mai sunt încă multe?

— Mai sunt dragă, mai sunt, dar nu ți-le spun toate, căci poate te vor aștepta acasă și apoi cu un cuvânt nu vei avea răgaz.

— Mai spune-mi, mai spune-mi mătușă — ti ziceam eu în tonul însuflețirii,

și a mirenilor de o potrivă, nu ar da el un rasim mai mult arhierilor noștri, în lupta aceasta pentru apărarea bisericii noastre?

Primejdia e mare, cu toții trebuie să sărim întru ajutor spre înălțurarea ei.

Dr. V. Macaveiu.

Eliminarea teologilor români din seminarul romano-catolic orădan. O știre senzațională de o volnicie fără păreche se colportează prin coloarele foilor din capitală. Nu e mai puțin vorbă, decât de eliminarea tuturor teologilor români din seminarul romano-catolic din Oradea-mare. Am crezut la început, că toată afacerea se reduce la cel mult unele neînțelegeri, cari înafară au fost umflate de câtră foile de bulevard la o senzație extraordinară. Astăzi însă se confirmă din toate părțile aceasta ne mai pomenită volnicie, pe care nu avem destule cuvinte, ca se o înțierăm după merit. Durere, că în chestia aceasta nu am primit nici un raport detaliat și deci trebuie să ne restrângem la cele ce s'au publicat prin jurnalele ungurești, după cari înregistrăm și noi cele ce urmează: Un teolog român unit, cu numele *Ioan Bomea* a mers în infirmăria seminarului, ca să cerceteze pe un coleg de al său, cu numele *Cosma*, care zăcea bolnav acolo. Au vorbit se înțelege românește, căci români fiind n'aveau doară să vorbească turcește. În infirmărie era și un alt teolog ungur, care auzind pe românii noștri vorbind românește i-a făcut atenți, că *legile seminariale* îi opresc a vorbi în altă limbă afară de ungurește. Românii au ripostat cu drept, că ei sunt români și nu-i poate nime opri să nu

vorbească în limba lor. Despre cazul acesta a fost numai decât încunoștințat rectorul seminarial, care l'a adus la cunoștința vicarului episcopesc, episcopului consacrat *Lányi Lószef*, căci episcopul diecesan era la Budapesta. Acesta a citat pe numitul teolog luându-i un interogator. Bomea a răspuns bărbătește, că ei sunt români, se pregătesc a fi preoți români, biserica e românească, au deci datoriță a vorbi și a se cultiva în limba românească. Au fost ascultați și ceilalți toți șasăsprezece și toți au declarat aceiași. Superiorii s'au provocat față de aceste la sancționarea legilor seminariale și puându-le în perspectivă o exemplară pedeapsă, i-a făcut atenți, că dacă nu se vor supune acestor legi și vor mai cuteza a vorbi românește vor fi toți eliminați.

— Atunci aici vă e revereanda, a răspuns indignat Bomea. Dacă nu pot fi român ca preot, nu vreau să mai rămân aici.

Ceialalți s'au solidarizat cu el și îndată au și fost eliminați toți șasăsprezece din seminar. Atunci a intervenit în cauza lor dl canonic *Dr. Florian Stan* iar P. S. Episcopul *Dr. Radu* a plecat numai decât din Budapesta câtră casă, spre a investiga afacerea. Episcopul romano-catolic contele *Széchenyi* s'ar fi declarat, că e vorbă numai de un act de disciplină interimală, care chiar așa scurt nu se poate isprăvi.

Aceasta ar fi starea lucrurilor — după foile ungurești. Noi nu avem nici un motiv ca să ne îndoim în afacerea aceasta fără păreche astăzi. Dureros este, că oamenii, cari au provocat acest scandal scârbos sunt preoți, adică mai mult de cât atâta, sunt profesori de teologie, canonici, o corporațiune de persoane alese din clerul romano-catolic, cari în frunte cu un episcop, nu s'au temut de judecata lumii culte, ci au adus

o hotărîre menită a provoca o indignare ne mai pomenită în sufletul tuturor oamenilor de bine. Auzita-ți oameni buni? În țara ungurească există un seminar catolic, care în urma fundațiunii e dator a primi în tot anul și teologi români între zidurile sale și acesta aduce legi excepționale pentru acești nefericiți teologi oprindu-i să vorbească românește. Un asemenea caz numai unul a mai fost de când e țara ungurească, cel dela masa universitarilor din Cluj, când *Apáthy* năbădăiosul rector de pe atunci, le-a interzis românilor să nu mai vorbească românește la masă ori să se ducă. Și românii s'au dus, ca să poată rămânea ilustritatea Sa și să vorbească tot ungurește. De atunci însă li-s'a dat universitarilor noștri de acolo satisfacție deplină din partea tuturor organelor competente. La aceea însă ca superioritatea unui seminar catolic să vină cu astfel de opreliști, preoți cari predică iubirea lui Hristos, cari mărturisesc aceiași credință cu noi, avem multe interese comune laolaltă, să poată comite așa ceva, este fără păreche.

Episcopul diecesan contele *Széchenyi* se zice, că ar fi spus, că chestia trebuie considerată deocamdată provizor. Așa zicem și noi. Numai că noi mai așteptăm acum dela factorii diecesani ai noștri dela Oradea, că la nici un caz să nu permită, ca teologii eliminați, să se reîntoarcă în seminarul acela, până ce nu se vor abroga toate legile excepționale seminariale. Și pretindem, ca superioritatea bisericească latină să delăture toate acele persoane dela seminar, cari caută ași face popularitate prin provocarea sentimentelor noastre, și să ni-se dea garanță, că pe viitor să li-se facă posibil teologilor noștri de acolo cultivarea limbei și literaturii românești în seminar pe scara cea mai întinsă. La aceasta avem drept. Și dacă nu vor vrea să audă de așa ceva, atunci nu-i nimic! Trimiteți toți

dorind să am cât se poate de multe bucăți scrise.

Creonul începu din nou a așterne pe hârtie stihurile:

Trec zilele mele tare,
Cum trece apa pe vale
Trec zilele mele rând,
Cum trec florile din rât.
Trece-mi și viața mea,
Ca un fir de viorea,
Când o bate vremea grea.
Stă inima 'n mine lină,
Ca o floare 'ntr'o grădină
Și-așa stă de supărată
Ca o floare subt zăpadă.
Eu am spus inimii mele,
Să nu mai ție cu jele,
Că la altul așa-i dat
Dela alui botezat
Să trăiască supărat.
Iar altuia-i rânduit,
Poate chiar dela zidit,
Să fie tot nărăjit.
Eu văd Doamne despre mine,
Că-i mai mult rău decât bine.

Zicând cuvintele din urmă rămase înmărmurită iar gându-i ca un pribeag bătrân urca, poate vre-o potecă din viața ei amară, îngropată în spuza unor vremi de mult măcinate.

O milă mi-a copleșit sufletul, văzând

acest tip de femei, acest cântăreț nenorocit al durerilor atâtor suflete bolnave.

Cum sta cu privirea pierdută 'n vag; cum își mișca încetinel capul greoiu ca plumbul, i-se ivea câte un cristal de lacrimă pe geană, i-se umpleau ochii de stropi mărunți, de hoabe clare ca mirul și plângea bătrâna... plângea și-i era milă să le șteargă...

— Să știi nepoate dragă — îmi zise trezindu-se din vis — să știi, că mie lacrima nu-mi mai strică. M-am învățat cu ea. Am plâns mult... mult de când sunt pe lume și plânsul acum mi-e frate de cruce... Să nu-l am nici pe el m-aș prăpădi de urit. Dar el... el mi-e prietin, mă cercetează tot mereu și și mie atât de bine-mi cade. Imi îndulcește viața... Uite dragă... uite la ochii mei... Vezi-i cum sclipesc, vezi-i cum is de frumos împodobiti?... Tot cu pietrii scumpe... O lacrimi... voi dulci lacrimi... copiii mei!... Imi rideți în ochi, vă jucați pe gene atât de frumos și mi-e milă... mi-e milă să vă șterg...

Plângea bătrâna și nu mai contenea. Vremea trecea mereu. Lacrimile ei m'au înmuiat și pe mine și atât de slab mă simțeam.

Vedeam în fața mea o femeie bună, un suflet chinuit de amarul vieții, dar în același timp nu erou, care pe vremuri înfrunta cele mai primejdioase furtuni, și acum e învins, e învins nu de ele, ci de vitregia vremii, de povoara anilor barbari...

Imi treceau prin minte fragmente din viața ei de fată tină... Cât de dragălaşă,

cât de veselă a putut ea fi pe atunci?... Câtă bucurie umplea sufletul ei tinăr, când sta 'n porțiță cu badea cu pletele rețezate frumos, cu badea acela înalt și fercheș... și-și povesteau în taină dorurile inimei... Și nu-i vedea nimeni, numai luna... numai luna hamă... Și erau fericiți... fericiți la extrem...

Gânduri negre începură a-mi frământa creurul, că oare cum să pot învrăjbi atât de tare două suflete cari se iubeau așa de mult?... Că atunci iubirea lor din trecut n'a fost reciprocă și că el a amăgit-o numai.

Dar nu-i așa.

Ei se iubiră foarte mult, din inimă și cu inima curată, așa cum se iubesc doi copii, dar patima a despletit firele iubirei, legătura s'a rupt și astfel plutesc ca doi naufragiați prin valurile lumii, așteptând unul și altul o isbitură — moartea.

Când m-am despărțit de ea m'a mai rugat odată să-i împlinesc dorința, căci mii de suflete chinuite imi vor trimite mulțumitele lor pentru această binefacere și că mii de dureri se vor stinge în amarul acestor cântece isvorite din o inimă sfâșiată de neastâmpăr...

Pe drum mereu imi furnicau prin minte cuvintele: Patimă... patimă... ce poți tu face!..

A. N. Chincișanul.

teologii încoace la Blaj și lăsați-i pe Dnea-lor să vorbească acolo cum vor voi.

Până nu căpătați asigurarea deplină în privința aceasta, la nici un caz să nu le permiteți, ca să se reîntoarcă în acel cuib de șoviniști.

Jos cu abuzurile!

Am ajuns niște timpuri grele, încât, ca să putem trăi de pe o zi pe alta și pentru de a putea purta valurile lumii aștepta — nu după dorință, ci după putință — trebuie nu numai să legăm crucea cu șapte ațe, ci fiecare crucea să-l împărțim în șapte părți, căci numai așa poate omul să se ajungă când e vorba să supoarte barămi cât de cât nenumăratele spese ce îi vin zilnic înainte, spese și prevăzute și neprevăzute.

Cu toate acestea însă ce vedem?... Vedem zilnic, cum poporul nostru prădează de multe ori agonisala sa pe lucruri cari nu sunt de lipsă și pot să și rămână. S'ar putea scrie multe în privința aceasta: despre luxul cel nesocotit, despre procesele cele fără socoteală, cari pe mulți îi ruinează și-i aduc la sapă de lemn — și altele și altele de felul acestora, cari toate sunt foarte potrivite pentru a ruina pe poporul nostru și a-l aduce cu timpul la sărăcie deplină și — la râsul și batjocura neamurilor străine!

Nu-mi e însă acuma scopul de a aminti pe larg abuzurile atinse mai sus, ci mă voiu mărgini la aceea, de a vorbi mai pe larg despre un abuz detestabil, care abuz de altcum a fost amintit de atâtea și atâtea ori în ziarele noastre și care pentru aceea însă nu strică să se amintească cât mai des nu cu alt scop, decât ca în urma urmelor să se stărpească cu totul de pe suprafața pământului! Și acest abuz nu e altceva, decât darea beuturilor ca pomană (!) pentru sufletul morților.

Am ajuns acea batjocură și în veacul al douăzecilea, în veacul poreclit al mașinelor de sburat, de poporul crede morțiș că cu cât va da mai multă beătură la prohoade de sufletul mortului, cu atâtea va merge mortul mai iute și mai ușor în împărăția cerului. Și apoi ca batjocura să fie mai mare, se mai dă beătură (în special rachiu) peste sălașul mortului, udându-se cu rachiu ce picură și se varsă din pahar sf. cruce și sălașul celui mort, așa încât aceste își păstrează mai multă vreme mirosul pe care îl are butea jupânului dela care s'a cumpărat vinarsul! Și apoi ca batjocura să fie cu vârf, preotul (onoare excepțiilor!) la masă îmbrăcat cu patrafir și falon cu sticla plină de rachiu închină cantorului și fatului: „Dumnezeu ierte pe cel răposat“ și trage o dușcă bună de rachiu din sticlă! Și jupânul bucurându-se de trecerea rachiuului „pentru sufletul celui mort“ își netezește cu mare satisfacție barba și nu se poate răbda să nu râda în pumni de prostia celor ce au rămas în urma altora cu o sută de ani!

S'a scris cu mare laudă, că în comunele din tractul Budacului român (comit. Bistrița-Năsăud) la sfatul Dlui protopop din Nușfalău Ioan Pop poporul s'a hotărât, ca să nu folosească nici un fel de beătură la funcțiunile bisericesti. Eu pot însă asera, că lauda aceasta a fost cam prematură — nu față de dl protopop, a cărui zel și interes

cătră poporul din tract și cătră a lui bine e vrednic de mare laudă — ci față de acei nițați de sine, cari au profanat ritul cel sublim al fumormântării cu beutura cea puturoasă și după ce s'a conceput idea cea bună de a o părăsi pe aceea! Deocamdată numai atâtea, deși ar merita ca cu numele să se arete la lume acei netrebniți, cari într'un moment de nesupraveghere, nebăgând în samă sfaturile celor competenți, au pus față în față crucea lui Hristos cu — paharul diavolului!

Să arat răutatea patimii beuturii, ori să arăt în colorii vii absurditatea ce conțin în sine beuturile ce sunt în legătură cu pomenile ce se fac după mort?... Nu e lipsă, căci s'a scris despre acestea toate de atâtea și atâtea ori. Una vreau numai să o zic: Frați preoți! Să zicem cu toții ca cu o gură „Jos cu beuturile la prohoade!“ Și cuvântul trup să se facă. Să stărpim cu tot prețul abuzul acesta peste tot și în prima linie să nu suferim cu nici un preț întrerumperea serviciului bisericesc al prohodului ou beutura cea puturoasă, adică în prima linie să nu suferim să se dea după iertăciuni beătură peste sălașul celui răposat. Porunca să ne fie hotărâtă și consecventă și — sprijinită de doii protopopi tractuali. Eu unul așa cred, că preotul se află sub scutul legii și în decursul ceremoniei prohodului, și abia s'ar afla vre-un poporan, care să îndrăznească a păși agresiv contra preotului, fără de a trage asuprași urmările legale pentru scandalul făcut în decursul serviciului divin. Numai firește, preotul e dator să publice în sf. biserică că abuzul de beuturi nu se poate suferi la prohoade. Apoi beuturile să nu se sufere nici după ce vom veni îndărăpt dela groapă. Dacă însă nu va fi nici un modru, în calte — după ce se va fi ridicat pausul după cel răposat, să ne depărtăm din casa mortului fără de a gusta nimic, arătându-ne astfel aversiunea noastră față de ceice nu vreau să înțeleagă.

Și apoi la urmă mai amintesc și aceea, că numai atunci ne vom putea noi preoții ajunge scopul prefript și numai așa ne va ajuta Dumnezeu să stărpim — precum alte abuzuri — astfel și acesta al beuturilor dela prohoade, dacă cu toții vom fi solidari, fie preot gr. cat. cât și gr. oriental, căci nu e vorba de a respecta alta, decât curățenia ritului nostru și de a face să înainteze *Românul*. Deci jos cu abuzurile!...

Minor inter fratres.

Noutăți.

Pentru fondul „Unirei“. Din prilejul introducerii sale de capelan al Blajului, pâr. Vasile Moldovanu a dăruit 5' cor. fondului „Unirei“.

Epitropia fondului pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria întrunindu-se Marți în 6 Februarie n. 1912 la Vinerea sub presiunea inițiatorului acestui fond, Dl dr. I. M. hu. a luat la cunoștință aprobarea literilor fundamentale prin Ministrul internelor, a luat la cunoștință conturile acestui fond prezentat de dl dr. Enea Papiu în numele institutului „Ardeleana“ care administrează gratuit fondul, a stabilit normele provizorii relativ la lucrarea epitropiei până la stabilirea unui

regulament intern definitiv, iar în scopul augmentării fondului a decis a trimite adrese speciale comitetului partidului național și centralei băncilor române cerându-le sprijinul moral și material, a redacta un apel cătră întreg publicul cu tragere de inimă pentru ameliorarea sorții ziaristilor români din Ungaria, a iniția conferențe, serbări și petreceri în beneficiul fondului, a ruga redacțiile ziarelor românești ca prin comunicate stabile inserate cel puțin odată la lună în coloanele ziarelor să țină treaz interesul publicului pentru acest fond și în fine îndreptându-se Epitropia s'a constituit în modul următor: prezident Dr. Valeriu Braniște, locțiitor de prezident Dr. Ioan Lupaș, secretar I. Lăpădatu.

Serbătoarea Trei—ierarchi, Patronii gimnaziului din Blaj a fost ținută și în anul acesta cu solemnitățile obicinuite. Sf. Liturgie a fost oficiată de profesori de ai școalelor noastre, pontificând directorul dr. A. Chetian.

A urmat apoi ședința foarte reușită a tinerimei gimnaziale, la care a fost de față și Escelența Sa Metropolitul și un public nu prea numărșos și întreaga tinerimea dela instituturile din Blaj.

La urmă Escelența Sa dl metropolit a îndemnat publicul prezent la muncă și cruțare, însușirile caracteristice ale întemeietorilor acestor școli, fără de cari nu se vor putea susține aceste sfinte sanctuare, unde se ocrotesc atâtea și atâtea tineri dornici de lumină veniți din toate patru colțurile Ardealului.

Seara a fost obicinuitul bal al studenților, la care au luat parte un public destul de mare. Voie bună și petrecerea a ținut până în zori. Succesul balului a fost deplin.

Dela „Banca generală de asigurare“. „Banca generală de asigurare“ din Sibiu și-a început activitatea cu ziua de 1 Ian. a. c. Deși în decursul unei trecute personalul băncii a fost ocupat și preocupat de multe afaceri interne, cari în mod firesc se ivesc la orice institut începător, dar cu deosebire la societățile de asigurare, totuși banca noastră de asigurare a fost în stare să înceie și un număr suficient de afaceri. Și dacă considerăm greutatea începutului și în special faptul, că în decursul unei trecute banca de asigurare a lucrat fără să aibă nici cea mai neînsemnată organizație, credem că afacerile încheiate se pot considera de multămitoare și de o dovadă, că dacă această bancă se va bucura de întreg sprijinul poporului nostru, viitorul ei este asigurat. Astfel, pentru orientare, comunicăm că în decursul unei trecute banca noastră de asigurare a încheiat 189 de contracte de asigurare contra focului și în ramura asigurărilor de viață a primit oferte pentru un capital de 134.000 cor. Valorile asigurate contra pericolului de foc trec peste 1 milion de coroane. După cum aflăm, comitetul dirigenț al băncii de asigurare — întrunit în ședința ordinară lunară în 2 l. crt. — a luat act cu mulțumire de rezultatul obținut și a luat dispozițiile necesare pentru continuarea unei activități din ce în ce mai intensive.

Cum se va numi noul vas de rășoiu austro-ungar. Maj. Sa Monarhul a dat ordin, ca noul vas de rășoiu No. V. care se construiește acum, să fie numit „Tegetthoff“ și punerea sa pe apă să aibă loc în ziua de 21 Martie viitor.

Adunarea generală a băncii „Patria“. Sâmbătă d. p. s'a ținut sub presidența p. canonic dr. I. Marcu a 26 adunare generală a institutului nostru de credit și economii, care an de an face mereu progrese și înaintază spre calea înfloririi și consolidării, despre ce cetitorii noștri s'au putut convinge din bilanțul anului 1911, publicat în unul din numerii trecuți. Înainte de deschiderea adunării se constată, că sunt depuse 1471 acții cu 633 voturi. Fiind astfel adunarea în situația de a aduce concluse valide, dr. Marcu deschide adunarea parentând în elogi-oase cuvinte meritele fostului membru al direcțiunii repausatul medic Dr. Alex. Pop. Adunarea își exprimă și ea regretele prin sculare. Din raportul direcțiunii se constată, că depunerile au crescut la respectabila cifră de 3½ mil. escomptul cambiilor la 37 mil. ipototecarele la 1 mil. lombardul la 173 mii, de asemenea și reescomptul la 721 mii, fiind circulația anului de peste 11 mil. Față de acestea cifre avem capitalul societar de 550 mii, fondul de rezervă de asemenea 550 mii, al doilea fond de 80 mii, cel de penzie de 95 mii și venitul curat de 136 mii cor. Ascultându-se și raportul comitetului de supraveghiere, acționarul Aron Deac propune aprobarea gestiunii, aducând laude direcțiunii și relevând meritele vrednicului director executiv *Iuliu Br. Hodosiu*. Din venitul realizat se dau acționarilor 24 cor. de acție, 38 mii c. fondului de rezervă, 5462 fondului de pensii și tot atâtea pentru scopuri culturale și de binefacere. Referitor la împărțirea cotei destinate spre scopuri culturale, se primește într'ou toate propunerile direcțiuneide-a se da 2500 c. fondului cultural arhidiecezan, 1000 c. despărț. Blaj al Asociațiunii pentru acoperirea cheltuielilor avute, 500 cor. Preaven. Consistor peotru instituttele culturale din Blaj, 450 cor., Casinei române din Blaj iar restul de 101295 cor. s'a lăsat la dispoziția direcțiunii. În urma vechimei au eșit din Direcțiune dnii Sim. P. Mateiu, Eugen Bian și dr. Iuliu Maniu, cari au fost realeși.

Hymen. Livia Avramescu și Cornel Basiu, abs. de teologie, anunță serbarea cununiei lor, ce se va celebra în 15 Faur st. n. a. c. la 3 ore d. a. în biserica gr.-cat. din Furlog.

— Emy Papp și Dr. Valer Muste, medic, anunță cununia lor, care se celebra Duminecă, în 18 Februarie st. n. a. c. la 11 ore a. m. în biserica gr.-cat. din Holod.

— Mărioara Orian și Dr. Iustin Pop, fidanțați.

A III-a adunare generală ordinară a „Reuniunii de înmormântare din districtul protopopesc gr.-cat. al Sibiiului“, conform convocatorului publicat în foile române, s'a ținut Duminecă în 28 Ianuarie în localul școlii populare gr.-cat. din Sibiu. Înființată pe baza statutelor aprobate de ministrul de interne abia în 6 Iunie 1909 reuniunea aceasta așezată pe temelii mai largi, cum vor dovedi cifrele de mai jos, în timp mai puțin de 3 ani, prin stăruințele conducătorilor a devenit de fapt o instituție respectabilă și de importanța economică deosebită în districtul Sibinului.

Tocmai din punctul acesta de vedere, cred că nu va fi fără interes să spun câteva cuvinte despre mersul și dezvoltarea acestei

reuniuni și pentru publicul mare lăsând să vorbească cifrele reci.

Reuniunea funcționează de prezent cu trei secții și e pe cale de a se înființa și a patra secție. Numărul membrilor cu sfârșitul anului 1911 a fost de 1079. La intratele și eșitele anului 1911 găsim cifra respectabilă de cor. 11477.41. Casuri de moarte s'au ivit în decursul anului 1910 în sinul reuniunii în total 70, după cari s'au plătit moștenitorilor legali (ai membrilor răposați) considerabila sumă de cor. 7649, 50 drept ajutoare statutare.

Reuniunea dispunea cu 31 Decembrie 1911 de un fond de ajutorare de cor. 5432.64 și de un fond de rezervă de cor. 647.10 plasate la instituttele „Albina“ și „Patria“. Dacă mai socotim aci și taxele restante cu finea anului 1911, dar încassate în parte considerabilă de atunci încoace, averea reuniunii în mai puțin de 3 ani atinge cifra de peste 10.000 cor.

Iată o cooperativă, care onorează pe cei-ce au înființat-o și cei-ce conlucră la prosperarea ei, și care pe lângă puțină contribuție materială este un izvor nesecat de ajutorință pentru fii poporului nostru în cele mai grele momente! Se adeverește cu deosebire la reuniuni de aceste vorba acea: „strop cu strop fac al mărilor potop“.

Numai de s'ar pătrunde toți conducătorii satelor noastre, preoții și învățătorii, de importanța și binefacerile unei astfel de tovarășii și ar face să înțeleagă și masele mai largi ale poporului lucrul acesta.

În adunarea generală din vorbă s'au ales și respective reale funcționarii și membrii consiliului de direcțiune pe un nou period de 3 ani (1912—1914) în modul următor: director: Iuliu Bardosy, insp. reg. i. r.; casier: Romul Botezan, învățător în Sibiu; secretar: P. Simonetti, paroh în Rășinari; membrii consiliului de direcțiune, cei-ce urmează aici în ordine alfabetică, anume: dr. Lucian Balinth, Ioan Balu, Nicolae Baltes, Toma Banea, Nicolae Brașovean, Petru Hedu iun., dr. Pompiliu Isacu, Aron Lupean, Șerban Marcu, Petru Mișingăr, Nicolae Nedelcu și protop. Nicolae Togan. *Raportor.*

Avis Publicăm în numărul de astăzi încheierile institutului „Economul“ pro 1911 și constatăm că revenimentul a fost de K. 55693,203'83, deci s'a ridicat față de anul trecut, în urma dezvoltării considerabile a institutului cu peste K. 9 milioane.

Activele sunt aproape 5 milioane cor. mai mult circa cu 1/2 milion ca în anul precedent, mai ales în urma alimentării însoțirii de credit.

Depunerile sunt de circa K. 2.400.000. — și au crescut cu suma de peste 400.000 — cor.

Fondurile filantropice fac aproape K. 17.000 — și au crescut față cu anul trecut cu aproximativ K. 3.500.

În anul 1911 venitul curat face K. 63185'06 și în urma venitului urcat s'a ridicat și dividendul la 8%.

Cuota filantropică a fost susținută în cadrul din trecut în suma de K. 901850, distribuită mai ales la biserici, asociațiune și la o serie de instituții culturale și filantropice, între cari remarcăm contribuțiile pentru un cuș agricol la societatea „Inocențiu Micu Crain“ din Blaj și „Alexi Șincai“ din Gherla.

Din raportul general aflăm, că „Economul“ dorește ași ridica capitalul social în cursul acestui an, și că sondările făcute la acționari în privința aceasta a dat rezultate pozitive.

Partea Literară.

VOEVOZII.

Povestire originală a „Unirii“.

de Dela Bistriță.

PROLOG.

(Continuare).

III.

Povestirea conține firul întâmplărilor desfășurate pe timpul domnilor lui Ștefăniță, Domn al Moldovei și Radu Vodă dela Afumați, Domn al Țării-Românești. Vorbea poporul pe atunci, că se întoarseră iar vremile lui Por-Împăratul, pe când Voevozii începură să se încaiere la luptă ca și Feții-Frumoși, pentru o Ileană Cosinzeană.

CAPITOLUL I.

E noapte. O liniște patriarhală domnește peste bătrâna Suceavă. Din vechile așezăminte, din livezile înflorite, din argintul apelor, izvoresc tainice, melancolice murmure...

În noaptea limpede, plină de pace, auzi și oftările firii, respirând în freamăt lin de frunze.

Pânza albastră din zări pare ținută de bolta cerurilor cu ținte de aur, scăpărătoare. De acolo, din sinul raiului, se coboară pe aripioare de aur stoluri de ingerași, să se joace în vis cu copii.

Pe pala neclintitului albastru se ridică încet-încet luna plină, regina feerilor, plină de vis.

Deodată, în liniștea adâncă, izvoresc din necunoscut niște înmlădieri tânguitoare. E ruga de seară a oștilor, ce adorm și se trezesc în armonia duioaselor cântări de buciom. Luminele se stfnseseră la curți. Numai la castelul domnesc se mai zărește o lumină palidă, sfârșită.

Tristă și gânditoare se plimblă doamna Ruxanda prin bogatele sălașuri, pline și de miros de flori și de melancolia singurătății. Doamna-i îmbrăcată din creștet până în tălpi în vesminte negre, de jale. Peste bucelele de păr, despletite și răsfrate pe spate, poartă un zăbranic cernit și snbțire, ce se tălăzuește până la poale. Nici o sculă de aur, nici o peatră prețioasă nu strălucește pe dânsa.

Gingașă și mlădioasă umblă ca o umbră, iar murmurul ei duios de oftări umple încăperea străveche de tainică durere...

În sfeșnicele de argint, o singură luminare istovită se zbate în lumina palidă, tremurătoare, ca și un suflet ce se luptă cu moartea, să-și dea suflarea de pe urmă.

Numai candela din fața icoanei, ferecate în argint, mai luminează întunerecul ietacului.

În tăcerea adâncă, calcă niște pași ușori — e umbletul duburilor. Doamna tresare înfricoșată de înflorarea nopții... E liniștea singurătății, ce une-ori așa din senin, umple sufletul de o teamă neînțeleasă.

Doamna de spaimă are vedenii stranii. Pe dinaintea ei par'că trece o nălucă, înfășurată în giolgiuri albe, cu chip palid ca floarea de nufăr. Ochii duhului necunoscut o privesc în față cu nespūsă duioșie. Încet își aduce aminte de acești ochi. Da. Fără îndoială sunt ochii ce în trecut o priveau cu atâta răceală, cu atâta dispreț... Sunt ochii lui Bogdan.

Umbra dispăruse. Doamna se opri pe loc, neliniștită, întrebându-se:

— Dar oare visezi?... Ce-i și aceasta, Doamne ferește! Ori duhul să fie sufletul lui Bogdan, care umblă noaptea rătăcind ca o stafie? Și ce vrea dela mine?

Fiori de frică, de groază, apucară pe Doamna; — chiar inima-i începu să zvâcnească mai iute. Intreagă tremurând, se lasă pe un jilț de nuc, căptușit cu catifea vișinie, stă alături de masa rotundă din mijlocul ietacului. Răzimându-și obrazii în palme, își țintește ochii spre portretul zugrăvit ce închipuie pe Bogdan.

Cu muta icoană, cu umbra chipului său, începe se grăiască în gând:

— Cel puțin acum să-mi dai pace!... Ce mai vrei dela mine?... S'a sfârșit totul pentru noi!... totul... totul... Bogdane! Așa-i, că acum îți pare rău de ce-ai făcut odată? Cred. Dar e prea târzie căința ta! Să te ierte cel de sus!

(Va urmă).

Floricele din raiu.

Hattler S. J. - Tóth S. J.

(Continuare).

Copile dragă! În această scurtă descriere de viață ai cetit că Mărioara Latate cercetând adesea pe Mântuitorul în preasfânta taină a Eucharistiei s'a întărit în bine. Așa trebuie să faci și tu ca să devii copil bun.

E frumoasă asemănarea ce am cetit-o odată: »Să strică omul dacă e departe de Hristos, precum amorfesc iarna toate celea fiindcă lipsește căldura de viață dătătoare a soarelui; în apropierea lui Hristos însă omul se face bun, precum vara înflorește totul deoarece soarele împrăștie raze mai calde«.

De aceea aibi de grijă, trăiește în frica Domnului și dragostea față de Isus să lăcuiești în inima ta, ca și el să te aibă drag. Pentru că dac'ai vătămat pe Isus și în inima ta s'ar strecura păcatul, binele încă ar amorți în tine oarecum, — te-ai alege un băiat slab și nenorocit.

Dacă deci simți ispita spre rău, gândește-te că spiritul cel rău stă la ușa inimii tale și aciuiește să între înlăuntru, ca să-ți ucidă sufletul prin păcat. Nu-i deschide, ci du-te și roagă-te în tăcere; fă-ți în taină pe piept semnul sfintei cruci și zi: »Isuse al meu nu lăsa ca răul să între în inima mea«. Ori du-te și cântă cântări de veselie, sau ce e și mai bine: dute în biserică cea mai apropiată și roagă-te puțin înaintea sf. Cuminecături. Acolo doar ești mai aproape de Isus.

Insemnăți-o: În apropierea lui Hristos totul se desvoaltă cu bine. Departe de Hristos totul se ofilește.

Sfântul Paschal Baylon.

Paschal se trage din satul Spaniei, cu numel Torremosa, unde părinții lui evlavioși și săraci se indeletniceau cu plugăritul și își agonisau pânea cu muncă obositoare. Dumnezeu îi binecuvântase cu cinci prunci, cel mai tiner se născuse în 17 Maiu, anul 1540 și a primit numele sfântului episcop Paschal, sărbătorit cu o zi mai înainte.

Mamă-sa a fost foarte evlavioasă și se ducea în toată ziua la sf. liturgie, ducând cu sine în brațe pe fiul său cel mai mic.

S'a și bucurat foarte când a băgat de seamă că micul Paschal în biserică nu numai că e liniștit și așezat fără urmărește cu cea mai mare luare aminte fiecare mișcare a preotului, cași cum ar vrea să le învețe pe toate.

Odată, când întreagă modesta familie era acasă și pe micul Paschal îl lăsaseră să se joace el singur, au băgat de seamă că băiatul dispăruse; îl caută ei încoace și încolo; până și pela vecini, în toate părțile, l'au căutat, dar înzădar: în sfârșit l'au găsit în biserică, unde se târa de-a bușile, pentru că atunci încă nu știa să umble. Asta apoi a mai făcut-o adeseori și mai târziu iar părinții nu l'au oprit, pentru că știau unde se duce.

La biserică nu se ducea pentru a se juca ori pentru sburdălnicii, ci se așeza înaintea crucii ori înaintea icoanei Preacuratei, ori ingenunchia și căuta spre ea cu cucernicie și luare aminte; fiindcă apoi mamă-sa îi povestise una alta din viața lui Isus și a Mariei, a pătruns cu încetul și însemnarea icoanelor. Paschal n'a putut umbla la școală, pentru că sărăcia părinților săi n'a putut dovedi cheltuielile, fără îndată ce a răsărit puțin, l'au dat în slujbă altor oameni, ca să-și câștige pânea de toate zilele din ciobănit.

Afară, la câmp, mai mult era singur cu turma sa și în singurătatea aceasta i-ar fi plăcut să cetească ceva despre Isus și despre sfinții plăcuți ai Domnului, dar nu cunoștea literile. Și-a ajutat însă. Răvna sa sfântă l'a îndemnat, să-și câștige o carte, pe care a dus-o cu sine pe câmp și pe toți câți veniau în apropierea lui îi agrăia blând și-i ruga să-l învețe măiestria câtorva slove. Trecătorii i-au împlinit cererea bucură și Paschal în scurtă vreme a învățat nu numai să cetească ci și să scrie.

În vremea aceasta a căpătat o cârtică care cuprindea rugăciuni către Preacurata. Din aceasta cetea și să ruga în toată ziua, și pentru că asta s'o poată face cu atât mai neconturbat, s'a despărțit de ceilalți copii păstori și și-a mânăturma la o pășune ce era în apropierea unei capele a Preacuratei. Acolo apoi își petrecea vremea în rugăciuni și în cetit.

Lângă capelă însă n'a fost așa iarbă bună ca într'alte locuri, și dacă dintru n'tăiu tot a mai fost ceva, oile au păscut-o nu peste mult. Stăpânul turmei l'a întrebat deci odată, că de ce ține oile tot în acelaș loc, unde nu mai e nimic de păscut și oile nesmintit trebuie să slăbească. Pascal, în sfânta-i negliobie i-a răspuns: »În apropierea Preacuratei oile nu vor suferi nici o daună, pentru că ea e păstorită bună și în năcaz ajutătoare.«

De fapt așa a și fost; evlavia cucernicului băiat a răsplătit-o cu aceea, că oile după mărturisirea gazdei, au fost atât de sănătoase și de grase, ca și când ar fi umblat la cele mai bune pășunate.

Mamă-sa l'a întrebat odată, că oare n'ar fi aplicat să păzească și caprele vecinii. Paschal însă a rugat-o fierbinte, să nu i-le încredințeze lui, pentru că, după cum zicea el, caprele is foarte neastâmpărate și abia de poate cineva să păzească aceste animale așa, încât să nu le scape în vre-o holdă și rât străin, ori într'altel, și să nu pricinuiască pagube. Atât de conștientos era Paschal deja pe atunci. (Va urmă).

Posta Administrațiunii.

Am primit și quităm abonamentul dela: *Bidiu*. Așteptăm împlinirea promisiunii. Adresa se va schimba; numai cât cu Szent-Máthe ne încurci. *Osikszet-györgy*. Ca răspuns la reclumul făcut, binevoști a cerca *postu adm.* din Nr. 10 an. curente. *Oraviczafalu* vom schimba numai să avem puțin răgaz. *Sajósziván*. Foaia Vă merge din 1-iu Ianuarie a. c. sub Nr. 2104. Binevoști a cerca la *postu Nagysajó*. *Támnia* pe 1911. *Istrău* pe 1906 și 1907 sem. 1-iu.

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.

Redactor respons.: AUGUSTIN GRUIȚIA.

Atragem atențiunea

la pepiniera „Domeniului românesc din Bobalna“ lângă Orăștie, a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad, unde se află de vânzare pentru primăvara anului curent un (1) milion

altoi de vie americană,

din calitățile (soiurile) cele mai distinse pentru viu și masă, pe lângă celea mai moderate prețuri. — Viță americană cu și fără rădăcină, și ochiuri pentru altoit din toate varietățile (soiurile) încă se află de vânzare.

Fiind pepiniera noastră bine îngrijită, n-a fost atăcată de peronosporă, altoii sunt desvoltați la perfecție. Pentru altoii liferati din pepiniera noastră garantăm, că soiurile sunt curate.

La cerere să trimită franco și gratis catalogul despre altoi de vițe cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Proprietarii de vii să se adreseze cu încredere deplină la

(19) 4-45

Administrația „Domeniului din Bobalna“
Bábolna u. p. Szászváros.

(18) 3-3

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea școlii gr. cat. din Fizeș (Füzes) p. u. Hidalmás, tractul Dergea, prin aceasta se recearcă să-și înainteze ofertele în scris, însoțite de cautiunea de 400 cor. adecă patru sute cor. la oficiul parohial gr. cat. din Fizeș cel mult până la 1 Martie 1912, 10 ore.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul aprobate de Preaveneratul Conzistor Metropolitan la 9 Decembrie 1911 sub Nrul 9647 se pot studia zilnic la oficiul parohial gr. cat. din loc.

Fizeș, la 27 Ianuar 1912.

Ilie Șerban
paroh.

Ioan Groza
prim-curator

„ECONOMUL“ institut de credit și economii, societate pe acții Cluj.

C O N V O C A R E.

(27) 1-1

„Economul“ institut de credit și economii, societate pe acțiuni, Cluj, își va țineă

ADUNAREA GENERALĂ ORDINARĂ a XXVI-a

în 27 Martie st. n. a. c. la 10 ore a. m. în localitatea institutului (Strada Weselényi Miklós Nr. 26).

Obiectele adunării vor fi:

1. Deschiderea adunării.
2. Exmiterea alor 3 acționari pentru verificarea procesului verbal și scrutare.
3. Raportul direcțiunii; raportul comitetului de reviziune; stabilirea bilanțului pro 1911, fixarea dividendei; deciderea asupra propunerilor direcțiunii și darea absolutului.

4. Fixarea marcelor de prezență.
6. Alegerea alor doi membrii în direcțiune după sortire cf. §. 32 din statute.
6. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.
7. Inchiderea adunării.

La această adunare se invită acționarii institutului, făcându-se atenți la dispozițiunile §§ 19 și 20 din statute.

Din ședința direcțiunii institutului de credit și economii „Economul“ în Cluj, ținută în 31 Ianuarie 1911.

Eugen Bianu m. p.
președinteDr. Frâncu m. p.
director executiv.

Contul Bilanț pro 1911.

Active

Pasive

Cassa	123518	08	Capital social	400000	—
Bon în Giro Conto	2072	96	Fond de rezervă	214.777	93
Bon în cassa de păstrare postală	270	79	» special de rezervă (p. acop. pierderilor)	26.550	73
Cambii	3354124	35	» de penziuni	16.556	79
Cambii cu acoperire hipotecară	479326	—	Depozite spre fructificare	2332746	74
Imprumuturi hioptecare cu amortizare	89.613	38	Reescont	1487480	70
Obligațiuni asigurate cu hipotecă	84.778	01	Creditori	150000	—
Obligațiuni asigurate cu caventi	4.763	—	Lombard	59000	—
Conturi curente cu acoperire	178035	88	Dividendă neridicată	1777	36
Efecte	420435	98	Interese tranzitoare:	—	—
Realități	81460	61	dela escont	39.463	54
Debitori	13212	71	dela cambii cu acoperire hipotecară	6.703	44
Mobiliar	8.696	18	dela obligațiuni	1.542	94
10% amortizare	870	18	Profit net	73185	06
Interese de reescont anticipate pro 1912	15346	47			
	4854784	23		4854784	23

Contul Profit și Pierderi pro 1911.

Debit

Credit

Interese:			Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	108.444	62	dela cambii escontate	275.278	94
» reescont	89.301	39	dela credite camb. cu acoperire hipot.	38.010	19
» fondurile institutului	11.772	19	dela imprumuturi pe obligațiuni	15.210	01
Spese:			dela efecte	18.109	50
salare	29.222	96	dela Cont-Curent	6.997	45
bani de cuartir	5.415	—	Proviziuni diverse	—	—
imprimate, registre, chirii și diverse spese	21.280	51	Chirie și arânzi	—	—
marce de prezență	2.392	—			
Contribuțiune:					
directă	20.145	80			
10% la interese de depuneri	10.844	46			
competițe de timbru	393	74			
Amortizațiuni:					
pretenziuni dubioase	2.490	60			
de mobiliar	870	18			
Profit net	73185	06			
	375758	51		375758	51

Cluj, la 31 Decembrie 1911.

Dr. Frâncu m. p.

N. Căciulă m. p.

Iosif Ōrga m. p.

DIRECȚIUNEA:

Eugen Bianu m. p. Dr. Márk m. p. Dr. Dăianu m. p. L. Papp m. p. Dr. Basiota m. p. Dr. Coriolan Pop m. p. I. Br. Hodosiu m. p.
Examinând contul de mai sus, l-am aflat în consonanță cu cărțile. Cluj, la 28 Ianuarie 1911.

COMITETUL DE REVIZIUNE:

Ioan Butean m. p. președinte. Iuliu Marțian m. p. I. Lissai m. p. A. C. Domșa m. p. Gavrilă Popu m. p. Ioan Godolan m. p.

Onorată adunare generală!

În decursul anului 1911, am esaminat în mai multe rânduri cărțile principale și auxiliare ale institutului de credit și economii „Economul“, mai departe am esaminat bilanțul anului 1911 și contul profitului, pierderilor și am aflat că acele sunt conduse cu conștiențozitate și încheiate corect și acurat.

Am cercat și ne-am convins, că activele arătate în valori și efecte să află de față și în consonanță cu registrele de contabilitate și induse în inventar.

Vă rugăm, deci a primi bilanțul și a da absolutul direcțiunii și subscrisului comitet de reviziune pentru gestiunea anului espirat.

Broiectul direcțiunii referitor la împărțirea profitului net l-am esaminat și-l recomandăm spre primire, prin urmare propunem să se dea:

5% dividendă acționarilor	K 200.000.—	
10% pentru scopuri filantropice, din cari		
5% fondului inbilar pentru zidirea		
biserii gr. cat. din Cluj	K 2.659.02	
5% împărținde prin adunarea ge-		
nerală prezentă	K 2.659.25	K 5.318.50
10% tantiema direcțiunii		K 5.318.50
4% tantiema directorului executiv		K 2.127.40
8% „ funcționarilor		K 4.254.80

5% „ comitetului de reviziune	K 2.659.25
2% „ tantiema comitetului de reviziune	
membrii externi	„ 1.063.70
5% fondului de penziuni	„ 2.659.25
7% „ special de rezervă	„ 3.722.95
5% „ de rezervă	„ 2.659.28
Restul de 44%:	
Supradividendă acționarilor	„ 12.000.—
Dotarea serviciului informator (din cari K 500.— în serieri)	K 2.700.—
Remunerațiuni pentru personalul, care nu se împăr-	
tăsește în tantiemă	„ 1.600.—
Parohiei române gr.-cat. pentru susținerea școlii gr.-cat. din Cluj (dotăție anuală cf. dec. ad. gen. din 1907)	„ 2.200.—
Dotăția anuală a fondului „Dr. Alesandru Moesonyi“ pentru ajutorarea școlilor confesionale	„ 1.500.—
Fondului special de rezervă (dotăție extraordinară)	„ 2.000.—
Fondului de penziuni (dot. extraord.)	„ 1.401.43
Cluj, 31 Ianuarie 1912.	Total K. 73.185.06

Ioan Butean m. p.
președinte.I. Lisai m. p. Iulian Marțian m. p.
A. C. Domșa m. p. Ioan Godolan m. p.
Gavrilă Popu m. p.

EDICT.

Floare Both locuitoare în Tihău, după una convețuire de câteva săptămâni, s'a despărțit pe cale civilă de cătră soțul său Stefan Cheție și acum dorește a se despărți și pe cale bisericească și după ce nu se știe ubicațiunea lui Stefan Cheție, pe aceasta cale este provocat ca în termen de un an și o zi dela publicarea ultimă a acestui edict, să se prezinte înaintea acestui oficiu protopopesc, pentru că la caz contrar, procesul divorțial urzit contra dânsului se va pertracta și în absența lui.

Oficiul protopopesc gr. cat. al Dergei, ca for matrimonial de I. instanță. Cs. Gorbó la 3 Febr. 1912.

Iovianu Andreiu.

(24) 2-3

v. protop. gr. cat.

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilio de domni, sa-loane, aranjare completă de hotele, cafenelo și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7. sz.
(88) 36-104 (Központi városháza mellett).

Români replantațiivă viile cu altoi dela firmă Română!

„MUGURUL“

însoțire economică Elisabetopol-Erzsébetváros.
(Kis-Küküllő v.m.)

☐ ☐ Altoi de vie! ☐ ☐

Calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă.

Vită americană cu și fără rădăcină, Ochiuri de altoit,
Viță europeană cu rădăcină

— se află de vânzare la —

Însoțirea economică

„MUGURUL“

Elisabetopol—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste

≡ **trei (3) milioane.** ≡

Școlile noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărari pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată.

La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco.
(104) 23-?

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit.

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29 349.

„Banca generală de asigurare“

societate pe acții în Sibiiu—Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **Parteniu Cosma**,
directorul executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca **asigurări contra focului** și **asigurări asupra vieții** în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: **asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.**

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaiii de încredere ai societății.

Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

»Banca generală de asigurare« dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire, că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiiu—Nagyszeben. Edificiul „Albina“.

(1) 7-52.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

==== SIBIIU ====

Strada Cisdădiei 5.

Strada Cisdădiei 5.

==== recomanda ====

☞ **Asigurări împotriva focului** ☞

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

☛ **Asigurări pe viață** ☛

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5.003.540.78
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4.834.801.12
Starca asigurărilor cu sfârșitul anului 1910 } foc	„	119.839.992.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2.428.317.—

☛ **Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.**

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(5) 14-?